

עפ"ג (מרכז) 65947-06-25 - קונסטנטין פוגוליילו נ' מדינת ישראל

עפ"ג (מרכז) 65947-06-25 - קונסטנטין פוגוליילו נ' מדינת ישראל מחוזי מרכז

עפ"ג (מרכז) 65947-06-25

קונסטנטין פוגוליילו

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[22.10.2025]

כב' השופט שמואל בורנשטיין - אב"ד

כב' השופט דרור ארד-אילון

כב' השופט עמית מיכלס

פסק דין

פתח דבר

1. לפנינו ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט סגן הנשיא ארז נוריאלי) בת"פ 12464-02-23 לפיו נדחתה בקשתו של המערער לתשלום פיצויים והוצאות משפט בהתאם לסעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

2. נגד המערער ואביו הוגש כתב אישום שייחס להם עבירות בהתאם לחלופות הקבועות בסעיף 410 לחוק - החזקת מכשיר לביצוע פשע בצוותא, התחפשות או שימוש ברעלה לביצוע פשע והסתתרות בבניין לביצוע פשע. למערער אף יוחסה עבירה של נהיגה ברמזור אדום. בכתב האישום תואר כי ביום 29.1.2021 בשעות הבוקר, ובמשך כשלוש שעות, שהו המערער ואביו בעיר פתח תקווה, ברחובות שונים בעיר, נכנסו לבניינים ואגב כך שוחחו ביניהם בטלפון. סמוך לשעה 14:15 נסעו המערער ואביו ברכב ברח' קק"ל בבת-ים, כאשר המערער נהג ברכב וחצה צומת כאשר האור ברמזור בכיוון נסיעתו אדום.

3. בית משפט השלום בפתח תקווה זיכה ביום 22.9.2024 את המערער ואת אביו ממרבית עובדות כתב האישום, למעט בהתייחס לעובדה שהמערער יצא מרכבו כשהוא עוטה מסכת קורונה על פניו, נכנס לבניין ברח' עולי בבל 6 בפתח תקווה, ויצא לאחר מספר דקות. בית משפט קמא גזר על המערער 15 חודשי מאסר בפועל, 9 ו-6 חודשי מאסר על תנאי בתנאים המפורטים בגזר-הדין, פסילת רישיון למשך 4 חודשים, פסילה על תנאי למשך 6 חודשי בתנאים המפורטים בגזר-הדין וקנס כספי בסך 2,500 ₪.

4. המערער הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, אשר נסב על הכרעת הדין של בית משפט קמא (ע"פ 62804-10-24). במהלך הדיון בערעור, ועל פי המלצת בית המשפט, הסכימה המשיבה לזיכוי המלא של המערער, מלבד עבירה של נהיגה ברמזור אדום. בעקבות זיכוי עתר המערער לבית משפט שלום בבקשה לפיצוי לפי סעיף 80 לחוק ובקשתו נדחתה בכללותה ביום 22.6.2025. בית משפט קמא ציין כי בהתאם לפסיקה, עצם זיכוי של נאשם בדין אינו מקנה לו זכות אוטומטית לפיצוי. כדי שתקום לו עילה לפיצוי, נדרשת קיומה של אחת משתי העילות החלופיות הקבועות בסעיף 80. בית משפט קמא קבע כי העילות אינן מתקיימות בעניינו של המערער ועל כן אינו זכאי לפיצוי.

החלטה זו היא נושא הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור

5. שגה בית המשפט קמא בהחלטתו שאינה מנומקת כראוי, ושאינה משקפת בחינה אובייקטיבית ומעמיקה של השיקולים הרלוונטיים. לאור העובדה שמדובר במוטב שדן בתיק העיקרי והורה על הרשעת המערער, קיים חשש מהותי ליכולתו להכריע באופן בלתי תלוי בבקשה לפיצוי. בנוסף, ההחלטה לא התייחסה באופן ברור לשאלה האם התקיים יסוד סביר לאשמה, ולא סיפקה הנמקה מספקת לגבי הסבירות שבה הוחלט לקבל את טענות התביעה. 6. בית המשפט קמא שגה כאשר קבע כי העילה הראשונה הנוגעת לקיומו של יסוד סביר להאשמה אינה מתקיימת. העובדות המפורטות בכתב האישום אינן מציגות תיאור מפורט או ברור של ביצוע עבירה, הן לא באופן פרטני והן לא כמכלול. מדובר בטענות שמניחות כי נעברה עבירה, אך אינן מבהירות במפורש את יסודותיה. לכל היותר, העובדות עשויות להעיד על התנהלות כללית שאינה מגיעה לרף של עבירה פלילית, ואף אם הייתה מתקיימת, לא הייתה מצדיקה מעצר או את ההשלכות הכספיות שנגרמו למבקש. 7. חומר החקירה בתיק היה דל וחסר תשתית ראייתית מספקת. לפיכך, הכרעת הדין המזכה של בית המשפט קמא, שקבעה כי היסוד העובדתי הדרוש לא התקיים, הייתה צפויה וזיכתה את הנאשם כבר בתחילת ההליך. הזיכוי לא נבע מכשל בראיות שנגרם במהלך ההליך או מפעולה מיוחדת של ההגנה, אלא מהעדר ראיות שהצדיקו את הגשת כתב האישום מלכתחילה. התביעה הייתה צריכה לנהוג באיפוק וזהירות, במיוחד נוכח היעדר הוכחה לכוונה לביצוע עבירה, כאשר המערער שהה שלוש שעות רצופות בין בנינים ללא פעילות פלילית.

8. ההחלטה להגיש כתב אישום תקדימי וראשון מסוגו לוותה מראש בסיכון משמעותי, המחייב רמת אחריות גבוהה במיוחד מצד התביעה. המערער חש כי מדובר בהליך חריג שננקט נגדו, ולא בהכרח משיקולים משפטיים נקיים. כמו כן, ההחלטה להגיש בקשה למעצר עד תום ההליכים הייתה בלתי שגרתית בהתחשב בנסיבות, שכן עד כה עבירה זו הוגשה בעיקר במסגרת כתבי אישום שכללו גם עבירות התפרצות נוספות, ולא כעבירה עצמאית. לפיכך, החלטת התביעה להעמיד את המערער לדין אינה עומדת באמות המידה של סבירות וזהירות המצופות. ניהול הליך פלילי ממושך, שנמשך כשנתיים, תוך שהמערער שוהה במעצר או תחת תנאים מגבילים, על בסיס כתב אישום שאינו מתאר בצורה ברורה ומפורשת עבירה, מהווה לכל הפחות מחדל חמור מצד התביעה.
9. בית המשפט קמא שגה בהגדרת דרישות החוק כאשר קבע כי עצם הימצאותו של אדם באחד מהמצבים המתוארים בחלופות המפורטות בסעיף 410 לחוק, מחייבת אותו להגיש הסבר למעשיו. נוסף על כך, בית המשפט קמא ציין בהחלטתו כי לא האמין לגרסת המערער, אך לא דחה את הבקשה מטעם זה.
10. בית משפט קמא שגה כאשר קבע כי לא הוצגו בפניו נזקים חריגים. מעבר לנזקים הברורים מאליהם, יש לציין כי כבר לפני סיום הליכי המעצר, בוצעה פעולה שהובילה להפקעת עבודות השירות שהוטלו על המערער, דבר שהוביל לריצוי עונש מאסר בפועל - נזק בלתי הפיך שאינו ניתן להשבה. עם זאת, חשוב להבהיר כי המערער אינו מבקש פיצוי על נזקים חריגים, אלא בגין תקופת המעצר שנמשכה חודשיים ו-21 יום, וכן בגין שכר טרחת עורך דינו. תגובת המשיבה
11. לא נמצא כל פגם בהחלטת בית המשפט קמא. ככלל, במסגרת סעיף 80 לחוק, בוחן בית המשפט האם התביעה פעלה בזדון או בחוסר שיקול דעת, ובפסק דינו דחה בית המשפט טענה זו, לאחר שקבע כי התובע פעל במסגרת שיקול דעת סביר והוגן, כפי שהיה מצופה מכל בעל תפקיד דומה. כמו כן, נקבע כי בידי התביעה עמדו ראיות אשר יכלו להצדיק את הגשת כתב האישום. המקרה דנן אינו עונה על הקריטריונים הקבועים בעילה הראשונה או השנייה המפורטות בחוק.
12. בית המשפט קבע כי עצם הימצאותו של המערער בכל אחת מהחלופות שיוחסו לו בכתב האישום לפי סעיף 410, בנסיבות העניין, מטילה עליו חובה להסביר את נוכחותו במקום. עם זאת, המערער לא עמד בחובת ההסבר. עוד נקבע כי בעת שהתקבלה ההחלטה להעמידו לדין, התקיימה בפני התביעה תשתית ראייתית מספקת, ועל כן פעלה התביעה באופן סביר, נטול זדון, רשלנות או חוסר סבירות, וההחלטה התקבלה כדין.
13. בית המשפט בחן את העילה השנייה ומצא כי לא הובאו נסיבות חריגות הנכנסות בגדר עילה זו. החלטתו של בית המשפט הייתה מנומקת, מבוססת וכשרה, ולפיה לא נמצא כל טעם לפגם.
- דיון והכרעה

14. בראשית נעיר כי איננו שותפים לחשש שהעלה המערער באשר ליכולתו של המותב, שהרשעו קודם לזיכוי בערכאת הערעור, להכריע באופן בלתי תלוי בבקשת הפיצוי. אך ברור הוא כי קיימת חשיבות לכך שהמותב אשר ניהל את ההליך הפלילי, ומכיר את פרטי המקרה, יהיה זה שידון בבקשה לפסיקת הפיצויים. מטעם זה, וככלל, ערכאת הערעור נמנעת מלהתערב בהחלטות הערכאה הדיונית לגבי פסיקת הפיצויים (ראו ע"פ 7235/16 ירון כהן נ' מדינת ישראל (11.2.2018); ע"פ 1109/09 שיבלי נ' מדינת ישראל, (נבו 4.1.2010); עניין בוגנים). לטעמנו הדבר נכון בין אם מדובר במוותב שזיכה את הנאשם ובין מותב שהרשעו, ולאחר מכן הוא זוכה במסגרת ערעור שהוגש על ידו. בשני המקרים יש לייחס משקל משמעותי להתרשמותה הבלתי אמצעית של הערכאה הדיונית מההליך שהתנהל בפניה, ובכלל זאת באשר להתקיימותן של הנסיבות הרלוונטיות לשאלת הפיצוי.

15. סעיף 80(א) לחוק קובע כדלקמן:

"(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

16. כפי שנפסק לא אחת, עצם זיכוי של נאשם אין בו כשלעצמו כדי להקנות לו זכות אוטומטית לפיצויים. לשם כך נדרש שיתקיים אחת משתי עילות חלופיות: האחת, כי "לא היה יסוד להאשמה"; השנייה, כי התקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". רק בהתקיים אחת משתי עילות אלה, מוסמך בית המשפט, אך אינו מחויב, להורות על פסיקת פיצויים לזכות המבקש. ברע"פ 4121/09 עו"ד שגיא נ' מדינת ישראל (2.3.2011) קבע כב' השופט ג'ובראן שגם מי שמתקיים לגביו אחד התנאים הנ"ל לא זכאי לפיצוי אוטומטי שכן מדובר בסעיף שהוא "אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך שנכפה עליו... מאידך יש להביא בכלל חשבון את האינטרס המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

עוד נקבע בפסה"ד הנ"ל, כי יש נטייה להתערב באופן מצומצם בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בסוגיית הפיצוי, כאשר ערכאת ערעור תתערב בהחלטת הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים.

17. העילה הראשונה, שעניינה העדר "יסוד סביר להאשמה" מתקיימת במקרים חריגים בלבד, כגון כאשר החלטת התביעה להגיש כתב אישום לוקה בזדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או חוסר סבירות מהותי (לענין זה ראו ע"פ 5097/10 גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל (נבו 15.1.2013) (להלן: "עניין בוגנים"; ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל, נו(3) 73 (2002) (להלן: "עניין דבש")). הבחינה נעשית על בסיס חומר הראיות שעמד בפני התביעה בעת קבלת ההחלטה, תוך הפעלת מבחן הסבירות: האם תובע סביר, שפועל בתום לב ועל סמך הראיות שברשותו, היה מחליט להגיש כתב אישום בנסיבות העניין.

18. איננו סבורים כי נפלה שגגה מלפני בית משפט קמא שקבע כי נסיבות המקרה אינן מקימות את העילה שעניינה היעדר יסוד סביר להאשמה. עיון בהוראות החיקוק שבגינן הורשע המערער, בצירוף התשתית הראייתית שהונחה בפני התביעה בעת קבלת ההחלטה, תומך במסקנה זו. אשר לעבירת השוטטות, בעת הגשת כתב האישום, לא היה בידי המשיבה לצפות כי הוראת החוק הרלוונטית תבוטל בהמשך על ידי המחוקק, וההרשעה בעבירה לפי סעיף 410(4) לחוק בוטלה לבסוף בהסכמה, בהתאם להצעת בית המשפט שלערער. מעבר לכך, קבע בית המשפט קמא במהלך שמיעת הראיות כי גרסת המערער בלתי מהימנה וכי הוא שיקר שוב ושוב. בהכרעת הדין הודגש כי חלה על המערער חובה מוגברת למסור הסבר למעשיו, והוא לא עמד בנטל זה. העובדה שבית המשפט שלערער בחר להתערב בתוצאה, אינה מלמדת כי לא התקיים יסוד סביר להעמדה לדין בעת הרלוונטית, כמשמעותו בפסיקה.
19. העילה השנייה, העוסקת ב"נסיבות אחרות המצדיקות זאת", מתייחסת למצבים בהם למרות שקיים יסוד להגשת כתב אישום, נגרם עוול לנאשם שזוכה (ראו ע"פ 853/19 מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל (נבו 7.11.2019); ע"פ 5851/19 מדינת ישראל נ' אהוד אברג'ל (נבו 2.2.2020)). עילה זו נוסחה באופן רחב ומעורפל, וזאת במטרה להעניק לבית המשפט שיקול דעת רחב וגמיש, שאינו מוגבל לרשימה סגורה ומפורשת של מקרים. עם זאת, בפסיקה נקבעו קווים מנחים וקטגוריות כלליות לגבי היקפה של עילה זו, המתפרשות בשלושה תחומים עיקריים: נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; טיב הזיכוי שניתן לנאשם; נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה, כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו וכדומה (לעניין זה ראו עניין דבש; ע"פ 4492/01 דוד עשור נ' מדינת ישראל, נז(3) 734 (2003)).
20. איננו סבורים כי במקרה דנן מתקיימות הנסיבות הנוגעות לטיב הזיכוי או לנסיבותיו האישיות של המערער, לרבות בכל הקשור והמתייחס לפגיעה שנגרמה למערער ולמשפחתו בשל ההליך ובשל ההרשעה. על אף שבוודאי, ומדרך הטבע, נגרם למערער נזק בשל ההליך המשפטי, הוא אינו חריג מהנזק הנגרם לכל נאשם העומד לדין.
21. ועם זאת, לא נעלם מעינינו כי המערער היה עצור בגין הליך זה לתקופה של חודשיים ו-21 ימים ואף שהה לתקופה נוספת בתנאים מגבילים. אף אם היה יסוד להגשת כתב אישום כנגד המערער ואביו, ואף אם לא מתקיימות הנסיבות החריגות הנוגעות לטיב הזיכוי ולנסיבותיו האישיות של המערער, דומה כי אורך תקופת המעצר הנ"ל אינו עומד בהלימה מלאה לעבירות שיוחסו למערער בכתב האישום, ולפיכך ראוי הוא לפיצוי, הגם שבסכום מתון.
22. סוף דבר - אנו מורים על תשלום פיצוי למערער בסך של 5,000 ש"ח.
- ניתן היום, ל' תשרי תשפ"ו, 22 אוקטובר 2025, בהעדר הצדדים.